

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE 10/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om tillämpning av rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar och till vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 13 oktober 2004 en proposition med förslag till lag om tillämpning av rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar och till vissa lagar som har samband med den (RP 186/2004 rd) till lagutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Markku Helin, justitieministeriet
- jurist Anne Kumpula, social- och hälsovårdsministeriet

- byråchef Outi Arponen, Helsingfors stads socialverk
- docent, juris doktor Kirsti Kurki-Suonio.

Samband med andra handlingar

De lagförslag som ingår i propositionen har samband med verkställigheten av rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000. I samband med beredningen av förordning gav lagutskottet utlåtanden i saken (LaUU 23/2002 rd och LaUU 4/2002 rd).

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att det stiftas en lag om tillämpning av rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar. I den föreslagna lagen ges de kompletterande nationella bestämmelser som tillämpningen av förordningen förutsätter om bland annat behörig domstol i ärenden som gäller erkännande eller verkställbarhetsförklaring

av domar som meddelats i någon annan av Europeiska unionens medlemsstater samt om centralmyndigheten.

I propositionen föreslås dessutom ändringar som rådets förordning föranleder i äktenskapslagen, lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt, lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt, lagen om erkännande och verkställighet av nordis-

ka domar angående privaträttsligt anspråk samt barnskyddslagen.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 mars 2005.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning finner utskottet propositionen behövlig och motiverad. utskottet tillstyrker lagförslaget men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 (den s.k. Bryssel II-förordningen) trädde i kraft den 1 augusti 2004. Den kommer emellertid att tillämpas först från den 1 mars 2005. Av Bryssel II-förordningens rubrik framgår att den ersätter den s.k. Bryssel II-förordningen, dvs. förordning (EG) nr 1347/2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar för makars gemensamma barn.

Bryssel II-förordningens materiella tillämpningsområde är vidare än Bryssel II-förordningens, eftersom den utöver frågor som gäller upplösning av äktenskap också omfattar föräldraansvar. Med föräldraansvarsfrågor avses vårdnad om barn och umgängesrätt samt intressebevakning. De inbegriper också placering av barn i familj utom hemmet eller i vårdinrättning.

Bryssel II-förordningen förutsätter en viss kompletterande nationell reglering som nu intas i de lagförslag som ingår i propositionen.

Vid behandlingen av lagförslagen tog utskottet fasta på 8 § 2 mom. i lagförslag 3, som innehåller bestämmelser om vilken kommuns socialnämnd ett avtal om vårdnad och umgängesrätt ska föreläggas för fastställelse om barnet inte är bosatt i Finland. Enligt förslaget är den socialnämnd behörig där barnet senast var bosatt i Finland eller, om barnet inte har varit bosatt i Finland, socialnämnden i den kommun där barnets föräldrar eller någondera av dem eller den som

föreslagits bli vårdnadshavare är bosatt. Om ingen kommuns socialnämnd enligt ovan sagda är behörig, ska avtalet föreläggas Helsingfors stads socialnämnd för fastställelse.

Enligt utredning till utskottet är momentet delvis felaktigt eftersom enligt 7 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) kan en socialnämnd endast fastställa sådana avtal om vårdnad om barn och umgängesrätt enligt vilka antingen den ena föräldern eller bägge föräldrarna gemensamt har vårdnaden om barnet. Lagutskottet föreslår därför att 8 § 2 mom. i lagförslag 3 ändras så att orden "eller den som föreslagits bli vårdnadshavare" stryks.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår lagutskottet

att lagförslaget godkänns enligt propositionen men 8 § i lagförslag 3 med ändringar:

Utskottets ändringsförslag

8 §

Fastställelse av avtal

(1 mom. som i RP)

Om barnet inte är bosatt i Finland, skall avtalet för fastställelse föreläggas socialnämnden i den kommun där barnet senast var bosatt i Finland eller, om barnet inte har varit bosatt i Finland, socialnämnden i den kommun där barnets föräldrar eller någondera av dem (*utesl.*) är bosatt. Om ingen kommuns socialnämnd enligt det ovan sagda är behörig, skall avtalet föreläggas Helsingfors stads socialnämnd för fastställelse.

(3 och 4 mom. som i RP)

Helsingfors den 26 november 2004

I den avgörande behandlingen deltog

vordf. Susanna Rahkonen /sd
medl. Esko Ahonen /cent
Lasse Hautala /cent
Tatja Karvonen /cent
Petri Neittaanmäki /cent
Heli Paasio /sd
Lyly Rajala /saml
Tero Rönni /sd

Petri Salo /saml
Pertti Salovaara /cent
Minna Sirnö /vänt
Timo Soini /saf
Astrid Thors /sv
Marja Tiura /saml
Jan Vapaavuori /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Risto Eerola.